

Oběti 2. světové války

V březnu si připomínáme výročí rozbití Československa a okupaci zbytků státu. V květnu vzpomínáme na osvobození a obnovení samostatnosti. Těch dlouhých šest let okupace zaplatilo mnoho našich spoluobčanů svými životy. Protože Žamberk dosud nemá památník obětem války ani jejich seznam, „oprášil” jsem svůj článek v Kulturním zpravodaji Žamberka z října 1985. Opravil jsem zjevné chyby a doplnil jména, která jsem před 25 lety vynechal.

Za protiněmeckou činnost byli popraveni:

- 17. listopadu 1939 Jan ČERNÝ, vysokoškolský student
- 6. dubna 1943 Karel KRULICH
- 14. května 1943 Alois PEŠORNER
- 22. října 1943 Josef REISNER, odbojová organizace PVVZ
- 20. nebo 30. září 1944 Stanislav LANGER, syn správce košíkářské školy
- 18. října 1944 Čeněk DOLEČEK, ukrýval pronásledované osoby
- 9. listopadu 1944 Karel BUBLA, zadržen na hranicích

se Slovenskem

- 9. listopadu 1944 Ján JURČO, zadržen na hranicích se Slovenskem

Padli v boji:

- 13. března 1944 Pavel KUBÍN (roz. KOHN), nevrátil se z operačního letu a 15. srpna 1948 byl úředně prohlášen za mrtvého
- 7. května 1945 Miloslav VRAŠTIL, padl v pražském povstání
- 8. května 1945 Václav ŠKODA, padl u Lukavice

Na následky věznění nebo zranění zemřeli:

- 11. ledna 1941 Ing. Jan PÍRKO, zemřel v koncentračním táboře
- 13. února 1942 Jindřich FRÖDE, zemřel v koncentračním táboře
- 18. března 1943 František WEIHRAUCH, zemřel v koncentračním táboře
- 9. listopadu 1944 Václav ZAŇKA, zemřel v nemocnici ve Zlíně
- 11. dubna 1945 Josef KUBEC, zahynul při americkém náletu v Bayreuth

- 14. dubna 1945 Rudolf NOSEK, zemřel v koncentračním táboře (Žambersko č. 2 z 8. 9. 1945)
- 31. května 1945 Stanislav PORTÍK, zemřel v nemocnici v Hradci Králové
- 24. srpna 1945 Oldřich DOLEČEK, zemřel v nemocnici v Göttingenu

V koncentračních táborech zemřeli občané židovské národnosti:

Leo BAS, Emil ELBOGEN, Josef ELBOGEN, Bedřich FLEISCHER, Arnošt GEDULDIGER, Zdeněk GEDULDIGER, Petr GEDULDIGER, E. GEDULDIGEROVÁ, Rudolf HOSTOVSKÝ, Zdeněk HOSTOVSKÝ, Karel LEDERER, František LEDERER, Olga LEDEREROVÁ, Ing. Otto LEWITH, Vlasta LEWITHOVÁ, Petr LEWITH, Petr LEWITH, Josef NETTL, Hana NETTLOVÁ, Gréta NETTLOVÁ, Olga NETTLOVÁ, A. WEINGARTEN, Růžena WEINGARTENOVÁ.

Tento seznam je opsán z evidence místní pobočky Svazu protifašistických bojovníků, protože Kronika Žamberka neobsahuje všechna jména. Z dalších zdrojů dodávám, že v koncentračním táboře zahynula celá rodina KOHNOVA, která se před válkou odstěhovala ze Žamberka.

Pro hospodářské delikty (nezkoumal jsem bližší podrobnosti) byli popraveni:

- 11. března 1943 se oběsil LIPENSKÝ ml. z Písečné
- 21. dubna 1943 přišlo oznámení o popravě hoteliéra Viléma KÖNIGA a řezníka Antonína KUBÍČKA
- 16. září 1943 popraveni řezníci manželé LIPENŠTÍ, jejich účetní BLAŽEK a MVDr. Karel ŽÍDEK
- 20. prosince 1944 popraven Jar. MITVALSKÝ, řeznický pomocník

6. března 1945 popravena Emilie SUCHOMELOVÁ

V souvislosti s pobytem v Žamberku za války zahynuli:

- 17. ledna 1945 Josef ŽIŽKA, radista paraskupiny BARIUM, spáchal sebevraždu ve vězení
- 9. března 1945 Josef ŠANDERA, velitel paraskupiny BARIUM, zemřel v nemocnici
- 28. nebo 29. března 1945 „VELKÝ EDA“, partyzán polské národnosti z bunkru na Hůrce, padl v boji s Wehrmachtem
- 21. května 1945 Ivan MITROVIČ, zajatec srbské národnosti, zemřel v Albertinu

Osvobození Československa zaplatili životem vojáci Rudé armády:

Květen 1945 četař G. V. DĚMIDĚNKO, zahynul při dopravní nehodě v Helvíkovicích

3. června 1945 staršina Samat Sabizrjanovič SABIZRJANOV, zemřel na cestě do Žamberka

Začátek června 1945 gardový četař Georgij PRUŠINSKIJ

1945 bez udání data vojínka Valentina DĚKŤARJEVOVÁ, zemřela v Albertinu

Aby byl výčet úplný, uvádím i „ztráty” druhé strany.

Bez komentáře cituji výpisy z Kroniky Žamberka tak, jak jsem je pořídil v roce 1984.

„6. 5. zatčení zrádci. Dr. WEIDNER s ohledem na dohodu na žádost velitele posádky propuštěn (později se zastřelil v Borohrádku).

Smrtí potrestáni: Jan HOLEC, majitel revizní kanceláře, Antonín ŠTĚPNIČKA, soudce, Jan BAUER, bývalý rakouský major s manželkou, M. DUDROVÁ-STROBACHOVÁ (*kantinská německé posádky, pozn. autora*) . Ve vězení se oběsil Boh.

SEDLÁČEK, ředitel místní pojišťovny.”

„17. 5. vojenské velitelství provádělo vyšetřování Němců, zrádců a kolaborantů, mezi nimi DUDROVÁ a GÜNTHEROVÁ, později prý na útěku zastřeleny. V lesíku u kasáren pověšeno několik Němců (asi 8) – zuřivých nacistů z okolních obcí.”

„21. 5. příjezd „ruské policie” k provedení čistky mezi Němci a zrádci – práci nenašla.”

Z jiného zdroje doplňuji, že „na útěku” byl při eskortě zastřelen JOHN ze Záměli, který vypátral a Němcům prozradil bunkr mezinárodní partyzánské skupiny na Hůrce. Protože při svém bádání stále narážím na zákon na ochranu osobních údajů, použil jsem údaje získané v roce 1984 převážně ze žamberské kroniky, knihy III. Jejich ověření a upřesnění ponechávám kompetentním osobám.

Pavel Svědihro

Žamberské listy č. 5 z 15. 3. 2010